

RAPPORT 2017:4

Det variationsrika och vetenskapliga seminariet

Lena Roxell
Pedagogisk ambassadör
Kriminologiska institutionen

Centrum för universitetslärarutbildning

Stockholms
universitet

Innehållsförteckning

Abstract	3
Bakgrund	3
Projektets utformning och genomförande	4
Inventering	4
Fokusgruppsintervju	4
Quiz	4
Flipped classroom	4
Övrigt	4
Resultat	5
Inventering	5
Fokusgruppsintervju	5
Quiz	6
Flipped classroom	6
Övrigt	6
Diskussion	6
Lärdomar	7
Finansiering	7
Referenser	8

Abstract

Syftet med det här projektet är att utveckla seminarieformen så att den blir mer vettig när det gäller tidsåtgång, mer variationsrik till innehåll och form samt mer vetenskaplig med koppling till kriminologi och pedagogik. I projektet har en inventering gjorts avseende seminarier på Kriminologisk institutionen och en fokusgruppsintervju har genomförts med studenter. Digitala lärresurser som Flipped classroom och Quiz har införts på olika kurser. Ett par pedagogiska lunchseminarier har också anordnats. Projektet har lett till att lärarna på institutionen har fått en inblick i hur andra genomför seminarier och att studenterna fått prova på nya typer av seminarier med digitala lärresurser.

Bakgrund

Seminariet som undervisningsform används ofta inom högre utbildningar (Exley & Dennick 2004). Syftet med seminariet är att studenterna ska vara aktiva och bidra till innehållet medan läraren ska leda seminariet framåt (Jons 2015). Det handlar ofta om att studenterna ska få möjligheten att använda den kunskap som har förmedlats på föreläsningar genom att exempelvis applicera teorier och metoder på olika händelser. De blir tränade på att bli en ”reflekterande praktiker” (Schön 1984) då de lär sig reflektera över olika vinklar och argumentera om för- och nackdelar med teorier och metoder.

Seminarier kan ha väldigt olika upplägg och har ”en föga enhetlig undervisningsstrategi” (Pettersen 2008). Det finns en rad olika pedagogiska strategier kopplat till syftet med seminariet (Jons 2015). Det kan exempelvis handla om dialogseminarium, caseseminarium, gestaltning och muntlig diskurs. Det gemensamma är dock att seminariet, som vanligtvis sker i mindre grupper, ska bidra till kvalitetslärande genom att studenterna får sätta ord på sin kunskap, lära sig med och av varandra samt få stöd och ledning av läraren som har stor kunskap i ämnet.

Att lära tillsammans är en gemensam och kollektiv process som innebär att människor lär genom någon form av interaktivt och kommunikativt handlande (Döös 2007). Det man lär sig tillsammans blir kvalitativt annorlunda än det en individ kan åstadkomma ensam. Tanken med seminarier är just att studenterna kommer längre i sitt lärande än om de enbart skulle arbeta enskilt med en uppgift. Seminariet tränar också studenterna att ta ansvar för sitt eget lärande (Exley & Dennick 2004). De förväntas komma förberedda och delta aktivt vid seminariet. Förhoppningen är också att studenterna ska utveckla respekt och tolerans gentemot varandras ståndpunkter.

Förutom att studenterna ska tillgodogöra sig ämnesspecifika kunskaper på seminariet, är det ett bra tillfälle att träna på generiska färdigheter. I ett samhälle som ständigt och snabbt förändras efterfrågas inte bara faktakunskaper utan även kompetenser som förbereder studenterna på det ”personliga och medborgerliga planet” (Jons 2015). Seminariet ses som en utmärkt undervisningsform när det gäller att utveckla generiska kompetenser (Exley & Dennick 2004). Det handlar exempelvis om kommunikativ kompetens, självständighet och att arbeta i grupp.

Syftet med det här pedagogiska ambassadörsprojektet är att utveckla seminarieformen så att den blir mer vettig när det gäller tidsåtgång, både för student och lärare, mer variationsrik när det gäller innehåll och form samt mer vetenskaplig när det gäller koppling till pedagogisk forskning och aktuell kriminologisk forskning på institutionen. Projektet ska också kopplas till pågående pedagogiska projekt vid institutionen som handlar om digitala lärresurser, som ”flipped classroom” och ”gamification”. Seminarierna ska här utvecklas och anpassas till de digitala lärresurserna.

Projektets utformning och genomförande

Inventering

Inledningsvis genomförde jag en inventering av våra seminarier, både på grundnivå och på avancerad nivå. En mindre enkät med öppna frågor skickades ut till kursansvariga. Vilken typ av seminarier, syftet med seminariet, huruvida studenterna skulle förbereda sig inför seminariet och om det var obligatoriskt var frågor som ställdes i enkäten. Resultaten redovisades dels på en planeringsdag för Kriminologiska institutionen, dels på ett lärarkollegium. På planeringsdagen redovisades även ett annorlunda kul upplägg på ett seminarium av en av institutionens lärare.

Fokusgruppsintervju

Tillsammans med en kollega genomförde jag en fokusgruppsintervju med studenter om lärandeprocesser. En del frågor var kopplade till seminarier. En fråga handlade om att beskriva ett riktigt bra seminarium som de hade deltagit i. Andra frågor handlade om uppfattat syfte med seminarier, förberedelser och presentationer.

Quiz

Jag genomförde också en förändring på ett seminarium som jag ansvarar för på en metodkurs. Efter det obligatoriska seminariet fick studenterna svara på ett quiz som handlade om olika begrepp som hade diskuterats under seminariet. Jag gjorde också en mindre utvärdering där studenterna svarade på frågor om övningarna i samband med seminariet hade bidragit till ökad förståelse av ämnet.

Flipped classroom

Under vårterminen 2018 ska ett nytt moment införas på den metodkurs som jag ansvarar för. Inledningsvis ska en skärminspelning göras som handlar om hur kriminalstatistiken är uppbyggd och hur man kan ta fram relevant fakta utifrån uppgifter på Brottsförebyggande rådets hemsida. Sedan ska vi i stor hörsal tillsammans med studenterna (ca 150) lösa uppgifter som handlar om kriminalstatistik och om analysmetoden. Arbetet sker i de basgrupper som de är indelade i. Svaren de kommer fram till redovisas med hjälp av mentometer.

Övrigt

Under året som pedagogiska ambassadör ordnade jag två stycken lunchseminarier för kollegorna. Till det ena hade jag bjudit in Lotta Jons som pratade om *Seminarieformer i högre*

utbildning. En genomgång av olika seminarieformer presenterades och diskuterades. Det andra seminariet var av mer praktisk karaktär. Kollegorna fick prova på att göra ett quiz i mondo, vilket hade efterfrågats av några.

Slutligen har jag förkovrat mig under året som pedagogisk ambassadör genom att delta på olika workshops i CeUL:s regi. Ett handlade om handledning av examensarbete där jag deltog av intresse då jag är kursansvarig för examensarbetet på kandidatnivå vid Kriminologiska institutionen. Jag deltog även på två workshops om att utveckla undervisningen med scalable learning. De var relevanta för de skärminspelningar som ska göras inför flipped classroom på metodkursen. Jag deltog också på konferensen EuroSOTL (scholarship of teaching and learning) som hölls i Lund i juni 2017.

Resultat

Inventering

I inventeringen av seminarierna som gjordes inledningsvis kunde vissa mönster urskiljas. Det finns en progression mellan grundnivå och avancerad nivå. På grundnivå handlade det mycket om att få studenterna att läsa kurslitteraturen, att koppla frågor till litteraturen och att göra vissa typer av analyser. På avancerad nivå är det mer inslag av att diskutera litteratur, genomföra mindre egna studier och ta del av andra studenters erfarenheter. Mer avancerade övningen kräver såklart en grund att stå på sedan tidigare, men det är också lättare rent praktiskt att genomföra mer avancerade övningar då studenterna är färre till antalet på avancerad nivå jämfört med antalet studenter på grundnivå.

Det framkom också att studenterna får öva på olika generiska färdigheter. Det kunde handla om att arbeta i grupp, muntlig och skriftlig framställan samt träna på att ge konstruktiv kritik. På grundnivå är ofta grupparbeten och olika muntliga redovisningar i fokus medan det på avancerad nivå kunde handla om att hålla en egen kortare föreläsning i ett ämne.

En övervägande del av seminarierna är obligatoriska. På grundnivå motiverades det med att det är en signal till studenterna att det är viktigt och att det är en del av lärandeprocessen. På avancerad nivå är det ofta en del av examinationen.

Det lärarna efterfrågade var olika strategier för att få alla studenter delaktiga under seminarierna samt motivera studenterna att läsa texter och reflektera över dem. Andra synpunkter handlade om att hitta en bra avvägning mellan förberedelser inför seminarier, redovisning och feedback samt att lära studenterna att ta till sig kommentarer och omsätta dem i praktiken. Det fanns också ett intresse hos lärarna att utveckla seminarierna med mer IT-inriktade övningar.

Fokusgruppsintervju

I fokusgruppen med studenterna ställde vi frågan vad som kännetecknar ett bra seminarium. Studenterna tog bland annat upp följande: "applicera det man har lärt sig på föreläsningar", "lyfta frågor ytterligare en nivå" och "att man får direkt feedback". Det handlar således om att kunna koppla teori till praktik, att problematisera och att få en bekräftelse på att en har förstått kurslitteraturen. Det framkom också att seminarier med "lite

annorlunda upplägg” var populära. Studenterna beskrev ett seminarium där de hade fått applicera kriminologiska teorier på en sångtext och där ett syfte var att studenterna skulle få en insikt över att de hade mycket kunskap om teorier sedan tidigare kurser. Studenterna diskuterade också att det kan vara svårt med seminarier då studenterna har så olika förkunskaper. En del studenter har läst mycket på högskolenivå, andra har precis avslutat gymnasieutbildningen.

Quiz

Som nämnts tidigare gjorde jag ett nytt quiz om begrepp på en metodkurs som jag ansvarar för. På en föreläsning delade jag ut några frågor på en enkät som studenterna fick svara på. Det var 94 studenter som svarade på frågorna av 164 som genomfört quizet. På frågan om ett quiz är ett bra sätt att lära sig olika kriminalstatistiska begrepp svarade 49 procent (46 st) att det stämmer helt, 43 procent (41 st) att det stämmer delvis och 8 procent (7 st) att det inte alls stämmer. Det var övervägande positiva svar till övningen. I de öppna frågorna framkom att en del menade att de lärde sig mer genom att diskutera med kurskamrater i jämförelse med att svara på frågor i ett quiz. Tanken är dock att begreppen ska presenteras och diskuteras på ett seminarium och att quizet ska vara en hjälp för studenterna att kunna se om de förstått innebörden av begreppen.

Flipped classroom

Då denna rapport är i sitt sluske har vi precis haft de första övningarna med flipped classroom, vilket uppskattades av studenterna. Några spontana kommentarer efter den första övningen som handlade om kriminalstatistik var att de ville ha mer diskussionsfrågor och färre faktafrågor. Min kollega och jag hade förberett väldigt många frågor men hann kanske med en tredjedel av dem. Med andra ord tog det mycket längre tid för studenterna att ta fram siffror och göra uträkningar än vad vi hade trott. Den andra övningen handlade om kvantitativ dataanalys och gick ut på att studenterna skulle göra vissa uträkningar i grupp. Där försåg vi studenterna med relevanta siffror, vilket bidrog till att den övningen löpte på bättre jämfört med den första.

Övrigt

De två lunchseminarierna som ordnades på institutionen var uppskattade av kollegorna som besökte dem. Kombinationen av att äta en lunchmacka och få nya insikter om pedagogik verkar vara ett vinnande koncept. Det mer övergripande om seminarier ledde direkt till förändringar av ett seminarium på en av våra kurser. Det ledde också till en diskussion kollegorna emellan. Det mer praktiska seminariet om quiz ledde också till att en kollega provade det inslaget på en av våra kurser.

Diskussion

Syftet med det här projektet har varit att utveckla seminarierna på Kriminologiska institutionen. Utifrån den inventering som gjordes inledningsvis på institutionen framkom att det både fanns en variation i upplägg och en progression mellan grund- och avancerad nivå. Då resultatet av inventeringen har presenterats på planeringsdagar för institutionen har

kollegorna fått en uppfattning om hur andra planerar och genomför sina seminarier. Det har inneburit att vi har lärt av varandra och att vi har kommit fram till att vissa upplägg fungerar riktigt bra.

Projektets inriktning kom till största del att handla om digitala lärresurser. Dels då det fanns andra projekt på institutionen som hade den inriktningen, dels då det efterfrågades av lärarna vid inventeringen. Att exempelvis göra skärminspelningar och att använda mentometer kan kännas främmande för en del lärare, därför är det bra om några är villiga att prova på det och sedan kan dela med sig av både positiva och negativa erfarenheter.

Då projektet är avslutat kvarstår frågan om vad införandet av digitala lärresurser har haft för betydelse för studenternas lärande. Eftersom det nyligen har skett är det svårt i nuläget att få svar på den frågan. Det kan emellertid konstateras att vi har fått en variation när det gäller undervisningsformer. Vi har också kopplat de nya övningarna till aktuell statistik och forskning. Vi har fått en större variation när det gäller kunskapsinläring, vilket kan vara bra för olika typer av studentgrupper. Då vi återigen öppnar upp vår distansutbildning till hösten kommer vi ha användning av de digitala lärresurserna. Det innebär också att tidsplaneringen för våra lärare blir vettig.

Lärdomar

De lärdomar som projektet har gett är att det är svårt under året som pedagogisk ambassadör att hinna/kunna göra stora förändringar. Det kan dels handla om att projektet i sig har varit omfattande, dels att det är svårt att få med alla kollegorna på tåget. Men, det kan också vara gott nog att man under året sår några frön som får växa till sig framöver. Att några kollegor är intresserade och vill prova nya saker kan räcka långt.

Det har också varit viktigt att bygga ett pedagogiskt nätverk med de andra ambassadörerna och med personalen på CeUL. I framtiden vet jag vilka jag kan vända mig till med pedagogiska frågor och var jag kan hitta ny intressant pedagogisk forskning.

Finansiering

Detta projekt kunde genomföras genom finansiering från Centrum för Universitetsläraryr utbildning, CeULs satsningar på pedagogiska ambassadörsprojekt vid Stockholms universitet under år 2017. Projektet var ett av åtta projekt som hade valts ut att genomföras.

Referenser

Döös, M. (2007). "Lärande som handling och relation" I: Bron, A. & Wilhelmsson, L.(red.). *Lärprocesser i högre utbildning*. Stockholm: Liber.

Exley, K. & Dennick, R. (2004). *Small group teaching: tutorials, seminars and beyond*. London: Routledge Farmer.

Jons, L. (2015). *Seminarier i högre utbildning. Erfarenheter och reflektioner*. Lund: Studentlitteratur.

Pettersen, R. (2008). *Kvalitetslärande i högre utbildning: introduktion till problem- och praktikbaserad didaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Schön, D. (1984). *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. New York: Basic Books.

Stockholms universitet
Centrum för universitetsläroarutbildning
106 91 Stockholm
Telefon växel: 08 – 16 20 00
www.su.se/ceul

**Stockholms
universitet**